

Yhdyskuntatekniikka 2007 -näyttely koki Turkuun 23.–25. toukokuuta 9 685 alan ammattilaista. Jätelaitosyhdistyksen Jätelaitospäivillä syvennettiin jätehuollon ajankohtaisteemoihin. Avajaispäivän Yhdyskuntajätehuollon suunta -teema sai jatkoa toisena seminaaripäivänä, kun esille nostettiin jätehuollon valvonnan puutteet.

Kesäkuun alussa voimaan tullut jätelain muutos osoittaa vastuun elinkeinoelämän yhdyskuntajätehuollon toteutuksesta jätteen tuottajille itselleen. Kun markkinalähtöisyys kasvaa, jätevirrat eriytyvät entistä useammalle toimijalle ja samaan aikaan yhä useammalla jätteellä on rahallista arvoa, pelätään viranomaisvalvonnan jäävän jalkoihin jätteen tuottajien ja sen hyödyntäjien valvonnessa.

Jätehuolto valvovat ympäristökeskukset ja kuntien ympäristönsuojelutoimistot. Kritiikkiä resurssien puutteesta on kohdistettu erityisesti kuntien kykyyn valvoa elinkeinoelämän jätehuollon toimivuutta ja jätevirtoja.

Kunnan näkökulmasta valvonnan käytännön haasteita avasi Turun vs. ympäristötoimen johtaja Olli-Pekka Mäki. Turussa yrityksiä tai yritysten toimipaikkoja on 9 100.

”Sekoittuvatko asumisessa syntyvät yhdyskuntajätteet elinkeinoelämässä syntyvien vastaavien jätteiden kanssa jätteenkuljetuksessa, ja ohjautuvatko jätteet näin mahdollisesti muuhun käsittelyyn kuin on tarkoitettu? Onko jätteen tuottaja kiinnostunut siitä, toteutuuko yrityksen jätehuolto asianmukaisesti vai ainoastaan edullisesti? Jätehuoltopalveluiden määrä

Yhdyskuntatekniikka-näyttelyn parhaaksi osastoksi nimettiin Metson osasto, jonka keskellä näyttelyvieraita ihastutti katosta roikkuva ”sumuverho”.

JÄTEHUOLLON VALVONNASTA KESKUSTELTIIN JÄTELAITOSPÄIVILLÄ

Yritysten omavalvonta paikkaamaan viranomaistyötä

Olisiko Yhdysvalloissa ja Saksassa käytössä oleva yritysten omavalvontajärjestelmä ratkaisu jätehuollon valvontaan? Ajatusta puntaroiitiin Jätelaitosyhdistyksen Jätelaitospäivillä.

lisääntyy, kilpailu lisääntyy, mutta lisääntyykö jätteenkäsittelyn laatu?”, esitti Mäki yleisesti kiinnostavia kysymyksiä.

Mäen mukaan jätevirtojen valvonta oli ennestäänkin hankalaa, mutta lakimuutoksen jälkeen entistä hankalampaa. Yrityksistä vain osa on raportointivelvollisia kunnalle. Tarkastuksia yrityksiin tehdään varsin harvoin.

”Jätteen käsittelylaitosten osalta pystytään valvonta hoitamaan. Siihen on käytettävissä vain osa on raportointivelvollisia kunnalle. Tarkastuksia yrityksiin tehdään varsin harvoin.

”Jotain aivan uutta pitäisi keksiä, kun valvonta ei nykyresursseilla – joita vielä

painavat tehostamisvaatimukset – onnistu”, tiivistä neuvotteleva virkamies Klaus Pfister ympäristöministeriöstä. Mallia voitaisiin hakea Saksan lainsäädännöstä.

Saksan yksityisten ja kunnallisten kierrätys- ja käsittelylaitosten valvonta on yhdistelmä ulkoista ja sisäistä valvontaa. Omavalvontajärjestelmällä seurataan materiaalivirtoja ja -kirjanpitoa sisään ja ulos. Järjestelmän tarkastaa ulkoinen revisori kahdesti vuodessa. Tarkastuskertomus toimitetaan valvovalle viranomaisille. Kustannukset omavalvontajärjestelmästä ja tarkastuksista maksaa laitos.

Vielä tämän vuoden aikana käynnistyvään jätelain kokonaisuudistuksen valmisteluun

tullee jätehuollon ohjauskeinojen ja valvonnan kehittämistä yksi merkittävä kokonaisuus.

Pfisterin mukaan kokonaisuudistuksessa tulevat eteen ne asiat, jotka tavallaan jäivät pykälien 10 ja 13 osittaisuudistuksessa tekemättä.

”On yksilöitävä tarkkaan jätehuollon toimijoiden vastuu ja velvollisuudet, on säädettävä tarkemmin käsittely- ja hyödyntämistavoista ja niille asetettavista tehokkuusvaatimuksista, ja

on yksilöitävä se miten toimijoiden omavalvonta järjestetään.”

Kasui Oy:n toimitusjohtaja Juha Kailan arvio mukaan nykyisen valvontajärjestelmän resurssien nosto tarpeita vaativalle tasolle merkitsisi miljoonien eurojen lisäatsausta. Näkemyksen hän perustaa lakimuutoksen taloudellisia vaikutuksia ennakoinen selvitystyön yhteydessä tekemiinsä viranomaishaastatteluihin.

YTV:n Petri Kouvo muistutti, että jätteen polttamiseen kohdistuvan verotuksen suunnittelussa pitäisi toimia hyvin maltillisesti. Suomessa ei ole vastaavanlaista polttoinfrastruktuuria kuin Tanskassa tai Ruotsissa, jossa harmitellaan monimutkaista ja huonosti toimivaa polttamisen verojärjestelmää. Jättekunon Pekka Björk puolestaan vaati tuottajia maksamaan pakkausjätteen hyödyntämisen kustannukset kokonaisuudessaan.

YTV:n Petri Kouvo muistutti, että jätteen polttamiseen kohdistuvan verotuksen suunnittelussa pitäisi toimia hyvin maltillisesti. Suomessa ei ole vastaavanlaista polttoinfrastruktuuria kuin Tanskassa tai Ruotsissa, jossa harmitellaan monimutkaista ja huonosti toimivaa polttamisen verojärjestelmää. Jättekunon Pekka Björk puolestaan vaati tuottajia maksamaan pakkausjätteen hyödyntämisen kustannukset kokonaisuudessaan.

Ministeriöltä penättiin uusia tulkintoja

Valvonnan lisäksi Jätelaitospäivillä syvennettiin muun muassa yhdyskuntajätehuollon haasteisiin ja tuottajavastuun ongelmiin.

Katsauksen lainsäädäntöön piti ympäristöneuvos Olli Pahkala ympäristöministeriöstä. Ajankohtaista asia todella oli, sillä jätelain 10 ja 13 pykälän muutokset olivat astumassa voimaan viikon päästä, ja muutama päivä aikaisemmin oli asetuksella täsmennetty sitä, mitä toimintoja laissa mainitun julkisen toiminnan piiriin lasketaan.

Viime aikoina on noussut tulkintaongelmia energijätteen ja muun hyödyntämiskelpoisen jätteen kuljetuksesta asuinkiinteistöiltä ja julkisen toiminnan laitoksilta, samoin kuin pakkausjätteen keräämisestä asuinkiinteistöiltä tuottajavastuujätteenä. Pahkalan mukaan ministeriö voisi antaa kirjallisen tulkinnan, joilla kysymyksiin vastattaisiin.

Yrityspalveluita jatkossakin

Kuntien panoksesta elinkeinoelämän yhdyskuntajätehuollon järjestämiseen esitti näkökohdista toimitusjohtaja Tenho Hakola Lakeuden Etapista. Hakolan mukaan kunnallisen jäteyhtiön on kilpailtava yritysjätteistä, mutta toisaalta yritykset tarvitsevat jäteyhtiöiden palveluita. Yrityspalveluiden tarjoaminen on edellytys kohtuuhintaiseen kotitalousjätehuoltoon.

”Kunnalliset laitokset hakevat tehokkuutta ihan samalla tavalla kuin yritykset. Infra on päätetty ja se rakennettu jo paljon ennen lakimuutosta. Rakennettuja palveluita on käytetty tehokkaasti. Samalla yhteistyö yksityisten yritysten kanssa jätteiden

hyödyntämisessä on välttämätöntä.”

Investointien osalta esitti JLY:n Markku Salo huolen siitä, kuka uskaltaa sijoittaa infraan. ”Sekä yksityisillä että kunnallisilla laitoksilla on sama huoli – miten turvata investoinnit. Molemmat ovat esittäneet, että lakiin tarvitaan selkeitä indikaatioita, jotta biohajoavan jätteen käsittelyyn uskalletaan investoida.”

Yhteistyötä osavastuun jätteisiin

Pakkausten osittaisen tuottajavastuun monenlaisten tulkintaongelmien osalta kysyttiin, tuleeko jätelakiin korjauspaineita jo aikaisemmassa vaiheessa, kuin mitä lain kokonaisremontti voisi tarjota. Pirkanmaan ympäristökeskuksen ylitarkastaja Teemu Virtanen kertoi ympäristöministeriön kanssa käydyn keskustelua siitä, että tuottajavastuukysymyksiä täsmentäneen Pakka II -työryhmän mietinnön sisältö tuotaisiin jätelakiin.

Turun Seudun Jätehuollon toimitusjohtaja Markku Lehtokari kertoi osittaisen tuottajavastuun piirissä olevan pakkausjätteen keräyksen ristiriidoista Raisiossa. Kunta on määrännyt kiinteistö liittymään kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen myös osavastuujätteen osalta. Kuljetusurakoitsijat ovat sitä mieltä, että osavastuujäte ei kuulu kunnan järjestämän jätehuollon piiriin. Ennakotapauksia ei ole, mutta nyt kaksi raioliosta asunto-osakeyhtiötä on valittanut hallinto-oikeuteen.

Lehtokari toivoi lisää yhteistyötä: kuntien jätehuoltoyhtiöt voisivat hoitaa koko tuottajavastuujätteen keräyksen ja kuljetuksen. Yhteistoiminnassa kaikki asumisesta kerätty osavastuujäte voidaan kirjata tuottajan kiintiöön.

Isäntäkaupungin oman seutulaitoksen Turun Seudun Jätehuollon osastolla esiteltiin kaatopaikan rakenteita.

